

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Égész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.	

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Póter 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ÉRTÉKESEBBI CIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A határőrvidéki vasut.

Az ezen országgyűlés még hátra levő idejére szánt munkarend-megállapítása alkalmából kifejeztük e helyütt abbéli reményünket és meggyőződésünket, hogy a kormány a horvát határőrvidéken tervezett vasutvonalak tekintetében egy tapodtat sem fog engedni a gránicsárok és horvátok vakmerő követeléseinek. Nagyon örövendők, hogy fölteréseinkben nem esatkozunk.

A képviselőház közlekedési bizottsága legközelebb letárgyalta s el is fogadta a határőrvidéki vasutakra vonatkozó javaslatot; s Tisza és Széll minisztereknek ez alkalommal tanúsított magatartása legkisebb kételyt sem hagy fenn aziránt, hogy a javaslat törvényt fog válni, azon szerkezetben, a mint betervezésre van, — akár tetszik a gránicsárok és horvátoknak, akár nem.

Részt vett a bizottsági tárgyalásban Jakics horvát képviselő, ki a horvát álláspontot a maga merevségében képviselő és körvonatloz. A tisztelt ur csak úgy felváltól beszélt az eddig mindig hirdetett vasutakról, de miért? A ló-láb nagyon is kilátszott, bármennyire igyekezett is azt eltakarni: a horvátok szeretnék a határőrvidéki beruházási alap egy részére rá tenni a kezüket, hogy aztán „autonom országos czélokra” fordítsák; éppen ezért koczkháztatta azon impertinens állítást is, hogy a kérdéses alap magánjogi természetű nincs tisztázva! No hiszen az lenne még csak az eredeti dolog, hogy mi még magyar állami vagyont horvát „autonom czélokra” engedjünk elpocsékolni! Nem elég, hogy egy szörnyű quótáva a saját pénzünkön tartjuk a lelket a horvátokban s a rafizetünk Horvátországra, mint Ausztria Dalmáciára, — még koronai birtokot is adjunk nekik? De még ezt a bolondot csak nem fogjuk tenni. A horvátokkal folytatott alkudozások s a létrejött egység, mely dacára, hogy aránytalan áldozatoktól rótt reánk, nem hozott be nekünk egyebet a horvátok részéről, a példátlan hálaatlanságnál s a legigazolhatatlanabb gyűlöletnél, tanulságul szolgálhatnak s szolgálnak is arra nézve, hogy minő magatartást tanúsítsunk ezentúl a horvátok irányában.

Hogy kimondjuk kereken, már is indokolatlan lépés volt, hogy a király a határőrvidéken levő állami birtok jóvedelmét ottani lokális czélokra rendelte fordíttatni. Mi jogon és minő érdemünk fogva részesítették a határőrvidéket ezen meg nem érdemelt kiváltságban.

És még hagyján, ha már egyszer megtörtént a király e „kegyelmi ténye”, nem tessék kifogást ellene, ha az érdekelték hála-lényugodnának, de az ellenkezőt látjuk ma, tapasztaljuk, hogy a feljók nyújtott új helyett az egész kart akarják megragadni s mert ezt nem fogják elérhetni, már most is biztosak lehetünk a feljók, hogy a beruházási alap s az abból építendő közlekedési eszközök, a hála kuforása és indoka helyett, örökös lapos offensionis lesz s úgy a horvátok mint a gránicsárok nem fognak bennök jótétéményt látni akarni. Nem tartozkodunk tehát kimondani, hogy amaz „alap” megteremtése a hozzá kötött rendeltetéssel együtt — hogy is mondjuk — hiba volt, melyet csak az által lehet még némileg enyhíteni, hogy az alap, mint állami vagyon a magyar kormány ellenőrzése és befolyása alatt maradjon. Ezen álláspont van szigorúan megtartva a javaslatban s ezt hangsúlyozta Tisza Kálmán is az említett bizottsági tárgyaláson Jakicscsal szemben, oly határozottan és oly praecisióval, a mint azt csak egy magyar kormány-elnöktől várunk leheteti.

A javaslatban következő vasutvonalok kiépítése mondatik ki: a) Mitroviczról Vinkovczán, Brodón, Uj-Gradiscán és Sunján át Sziszekig; b) Sziszekről a Károlyváros-fiumei vasut valamelyik állomáshoz; c) az alföld-fiumei vasut dalyai állomásától Vukovárt lehatárol megközelítve Vinkovczéig.

Bár a kormány, igen természetesen, tekintettel van s kell is hogy legyen arra, miszerint az éptendő vonalak csatlakozása az alföld-fiumei vasutal meelőbb eszközöltessek, még is annyira előékeny a határőrvidék iránt, hogy első sorban a vinkovcze-broodi vonal szakaszt (8—15 mértföld) azután meg a vinkovcze-mitroviczi vonalat

(8—26 mértföld) határozta kiépíttetni, természetesen amaz „alap” jóvedelmeiből; és csak ezután következzen az alföld-fiumei vasutal való csatlakozást eszközöl vinkovcze-dalyai vonalka (4 mértföld) kiépítése, de ez már nem az „alap”-ból, hanem „kamatbiztosítás, vagy áltami segély mellett engedélyezés útján.” Mindamellett tagadhatlan igaz az is, hogy ilyen építési tervezet mellett is a forgalom Broódtól kezdve hamarabb lesz bevezetve az alföld-fiumei vasut-vonalba, mint onnan (Broódtól) Sziszek és Zágráb felé, mert ez utóbbi vonal kiépítésére csak később kerül a sor. (Az „alap”, melyből a vasut-vonalak kiépítendők, az 1876. évre jóváhagyott előirányzat szerint 6—7 milliót jóvedelmez.)

A mitrovicz-zimonyi vonal bár a budapest-zimonyi vasut ügyében hozandó határozatig függőben hagyatik, de a bizottsági tárgyalás alkalmával arra nézve is határozottabban lön kimondva (mint a hogy az eredeti javaslatban volt), hogy a kormány biztosítsa Zimonymnak Mitroviczczal való összeköttetését is. Így hát nemcsak, a mint az „alap” jóvedelmei engedni fogják, a határőrvidéknek egy hatalmas hosszú vasut-vonala lesz, annak minden előnyeivel.

Hanem a horvátok- és gránicsároknak ez nem elég. Nekik „magán tulajdon”-képen kellene az „alap.” Meghisszük azt. De abból ugyan semmi sem lesz.

Sz. Gy.

— A képviselőház mentelmi bizottsága tegnapelőtt országos ülés előtt összejött, tárgyalta a sepsi-szt.-györgyi járásbírósg kérévén, melyben Bakcsi Ferenc képviselő mentelmi jogának felfüggesztését kéri. A bizottság abban állapodott meg, hogy a nevezett képviselő mentelmi jogának felfüggesztését fogja javasolni a háznak.

— Több lap azt a hirt közölte, hogy a pénzügyminiszter jovo napon fogja a képviselőháznak a jövő évi költségvetését előterjeszteni. Ez a „Bud. Corr.” szerint alaptalan. A pénzügyminiszter csak ha a költségvetés kinyomatás elkészül, fogja azt a törvényhozásnak egy exposéval betervezteni.

— A francia választások eredménye fölött nagy a meglepődés Németországban. És ez természetes. Franciaország ezután is gyenge lesz s nem fog sok gondot adni a berlini kabinetnek. A párisi német követ, Hohenlohe herceg, külön ez ügyben baba utazott, hogy személyesen jelentést tegyen Bismarcknak a francia választások lefolyásáról s az azokban közreműködött factorok- és rugókról. — Hirlik, hogy Mac-Mahon mégis csak „beadja a derekát” — elfogadja a Gambetta által felállított alternatívának (meghódolni, vagy lemondani) első részét és pedig olyan módon, hogy közvetlenül a kamara összeülése előtt egy Dufaure-kormányt akar alakítani. Kérdés csak az, hogy Dufaure mellé ki balközépi konzervatív republikánus) minő elemeket akar még bevenni a kabinetbe, s hogy Dufaure minden konzervativismusa mellett is hajlandó lesz-e ráállani a Mac-Mahon által minden esetre kitűzendő feltételekre.

— Jassyból jelenti a „Deutsche Ztg” ma esti lapja: A csernovitzi egyetem felállítását alkalmából a román kormány emlékosztopot állított Ghika moldvai fejedelemnek, ki ellene szegült Bukovina annexiójának. F. hó 12-én, Ghyka lefejeztetése évforduló napján a felfhivatalos „Curierul de Jassy” a következőket írja: „1774-ben osztrák katonaság minden népjog ellenére megszállotta Moldovaország legszebb részét és 1777-ben a rablás Ghika Grigorie fejedelem lefejeztetésével tetéztetett. A jogtalan tény, mely Mária Theresia és a stambuli pasák ármányos műve volt, örök szennyfolt lesz a szomszéd monarchián és nekünk kiolthatlan fájdalom. De nem engedjük e sebet behagadni! ismét fel fogjuk tépni és ismételni fogjuk amaz eseményeket. Bukovinában van aszent Szuczava, nagyságunk maradványa. — Ott van a régi független metropolita székhely, ott nyugosznak Drágos, Moldovaország megalapítója és István a hittérítő. — De mi lett országunk e legszebb részéből? Beváltotta-e Ausztria ígéreteit, hogy a régi szokásokat tiszteltetben tartja és a zárdajavakat a moldvai nép nevelésére fordítja a városokat és parasztokat tulajdonukban? Ausztria e tartományból mocsarat csinált corrupt elemek aljának, gyupontot a másunnét kilökötteknek, Babyiont a babyloni monarchiában.

— Muszka-chinai háború. E tárgyról egyszerre két orosz lap is valószínűnek találjuk, hogy a török háború mellett az oroszoknak még a chinaikkal is meggyöl a bajuk. A kuldszai tartomány adhat okot a vizsálya. Bizonyítani is fölösleges, — úgy mondanak — mily befolyásnak lesz tulajdonítható, ha itt is tusára kerül a dolog. Igazságot kell szolgáltatni az angol politika mesterségességének és az angol hazafiság állhatatosságának. Segíti a portát, bujtogatja Chinát, milliókat költ egy lengyel-magyar divízió létesítésére, fenyegeti Görögországot, nyomást gyakorol Perzsiára s Szerbiát az akcióról lebeszélni igyekszik!

A HÁBORÚ.

A karszi fensíkon nagyot fordult a hadi szerencse kereké. A tulnyomó orosz seregek véres csapást mérték Mukttár basára, s ezzel, ugyáltszik, paralizálták mindazon sikert, melyet a török csapatok hősiessége három havi véres tusában az örmény csatamezőn kivívtak. Most már Sándor császár, ha igaz, hogy a békét akarja, s hogy csak „fegyvereinek becsületéért” folytatja a háborút, békekötésbe bocsátkozhatik. Európa ugyan, mely az orsz hadvezénylet hallatlan gyarlóságait ismeri, nem venné komolyan a dolgot, de elfogadná azt ürügynek, sőt kész volna elismerni Oroszországot „győztes félnek”, ha ez ezen az áron hajlandó végét szakítani a háborúnak.

Az oroszok ázsiai győzelme.

Szent-Pétervár, oct. 17. (Hivatalos). Karajal, oct. 16. A f. hó 14. és 15-iki hadműveletek lefolyása a következő volt:

Lazareff tábornok megkerülési hadoszlopa f. hó 14-én megszállotta az orloki magaslatokat, elfűzte onnét a török csapatokat, Kars és Wisinkói felé űzte őket.

Miután a mozdulat által az ellenséges haderő egy része meg volt kerülve, octóber 15-ikére kitűztetett az általános támadás Mukttár posztjára ellen.

E pozitív kulcsát az arczvonalban a megerősített Adliar-hegy képezte. Reggel 6 órakor megkezdődött az általános támadás, mely találós ágyútűzzel készítettet elő.

Délben Haiman tábornok az erivani, grusiai és piatigorski ezredekkel meg egy vadász-zászlóaljjal fényes támadást intézett az Adliar-hegy ellen és hatalmába kerítette azt.

E pont megszállása által Mukttár pasa hadserege át volt törve.

Egy részét, mely Karsnak fordult, Lazareff tőnök csapatai oldalból támadták meg, Haiman tőnök pedig üldözőbe vette.

Délután öt órakor az ellenség teljesen meg volt verve és szétszórva, temérdek holtat, több ezer foglyot vezettettek és négy ágyut.

Ugyaneckor a jobb szárnyon maradt három török hadoszálly teljesen bekerített aladai posztjából elveretett, nagy veszteségeket szenvedett és este 8 órakor kénytelen volt magát megadni.

Sok fogoly ejtett, köztük hét pasa, harminczkét ágyu és tömérdek hadiszer.

Mukttár pasa Karsba menekült; veszteségeink aránylag nem nagyok.

A mediátio.

A mediatio-és békehírekre vonatkozólag Konstantinápolyból a „Pol. Corr.” egy levelet közöl, mely szerint a porta igen szeretné a hatalmakat a mediatio-ria birni s általában békés célzattal tesz tanúságot igen gyakran. Edhem pasa, a nagyvezér monarchiánk és Németország követének e napokban személyesen nyilatkozott békés értelembe, de ezen urak nem tartják elérkezettnek az időt a mediatio-ra. Egy előkelő állású török politikus Reuss herceget keresé föl, — sub titulo — hogy tőle valami újsgát halljon. A beszélgetés harcztéri, majd pedig politikai tárgyak körül forgott. Németország követé azt mondta, hogy neki Bismarcktól nincsenek semminő instrukciói a békeköveteltésre vonatkozólag s a német követ a maga felelősségére ily kérdéseket nem lehet kezdeményező a birodalmi kanczellártól való minden utasítás nélkül. Oroszországnak és Törökországnak ki kell előbb küzdeniök a harczot teljesen, „Bismarck terveit — mondá Reuss herceg — nem lehet tudni, mert ő nem szokta azokat előre közölni senkivel, de ismerjük a porta nézeteit a kereszténynek sorsára vonatkozólag, és azokhoz fogjuk szabni magunktartását.”

Olaszország konzulai.

Az alávalóságig megy Olaszország némely törökországi konzulainak magaviselete. Rustsukból pl. eltávozott már minden ország konzula és Várnába huzta magát, de ott maradt még az olasz

konzul és alkonzul. Ezek pedig egyebet sem végeznek, mint hogy folyton a bolgárokkal conspiálnak. A rustsuki kormányzó, Akhmed Káiserli pasa panaszt tett e miatt a portánál s Edhem pasa azonnal Corti olasz követhoz fordult, hogy a nevezett két egyént helyezze át Várnába; Corti gróf ígérte, hogy megteszi, de még sem tette meg; időközben a két muszka-olasz ágens új gazdaságot követelt el, úgy hogy Edhem pasa kénytelen volt egyenesen az olasz kormányhoz fordulni, — megjegyezvén, hogy miután Rustsukból minden konzul Várnába tette át székhelyét, az olasz uraknak Rustsukban nincs semmi megvédendő olasz érdekük s ha továbbra is Rustsukban hagyatnak, hol a bolgárokat a porta ellen lázítják, a török kormány kénytelen lesz tőlük megvonni a konzuli exequaturát.

Gorny-Studen.

Gorny-Studenből jelentik a „Times”-nak, hogy Miklós nagyhg a czárpál van. Tottleben tőnök ugy nyilatkozik, hogy Plevna előtt az oszromzármunkálattal sebesen és jól mennek.

Az oroszok hir szerint egy hadtestet küldtek a Vid tulsó partjára, a mi igen fontos hadmozdulat. Bizton remélik, hogy Plevna 4—6 hét múlva elesik.

Don Carlos, ki az első támadás óta Plevnánál volt, oct. 9-én Gorny-Studenbe érkezett; összejezetele volt a czárral és este a nagyhgnél érkezett. Két szárnységgé van vele.

Arnulf bajor herczeg oct. 8-án este érkezett Gorny-Studenbe.

A sebesültek szerfelett sokat szenvednek az esőtől és fagytól; a vérhas és lázbetegségek nyugtalanító mérveket öltenek.

Ugyancsak a „Times” levelezője leírja, hogy Gorny-Studen milyen egészségtelen hely. Csak egy lakható épület van benne, az melyben a császár lakik; a sár térdig ér; a bolgár lakosok egytől egyik lázbetegnek; minden kunyhó egy-egy betakart mocsár, tele egerekkel, melyek itt menedéket keresnek. Az utak járhatatlanok; Gorny-Studen és Sistovo közt a hidak nincsenek kijavítva.

Táviratok.

Konstantinápoly, okt. 17. A Havas-ügynökség jelenti: Mukttár pasának a legújabb csatáról szóló távirata még nem látetett közzé. (A „Daily News” karajli sürgönye megerősíti a törökök ves. teségeit és Karsztól történt elvágatásukat.) Izmail pasa Erivánt fenyegeti. Szulejman pasa kémszemlét intézett a bielai út felé. Az oroszok Treszniknél erősen el vannak sáncozva; csata a várható. A Sipka-szorosban új havazás állt be. Hornby angol admiral Konstantinápolyba érkezett.

Bécs, okt. 17. Plevna bombáztatása megkezdődött; alkalmasint küszöbön a támadás. A Sipkaszorosban ujra megkezdődött a bombázás. A törökök mozsarai az oroszoknak nagy veszteségeket okoznak.

Fiume, okt. 17. Whitehead torpedogyárban terveket sikkasztottak el. A gyanusított orosz tiszt eltűnt; a sikkasztót azonban elfogták.

Páris, okt. 17. A Havas-ügynökség jelenti: A hirlapoknak az a hire, hogy a ministerium lemondott, megezáfoltatik. A miniszterek egy pillanatra sem gondoltak arra, hogy lemondjanak, sem Mac Mahon, hogy tőlük megváljon. Az e hó 14-én megkezdett választási harcz, mely a conservatívoknak 50 kamrai szavazatot eredményezett, e hó 28-án a pótválasztásokon és nov. 4-én a megyei választásokon pontosan a megkezdett körülmények közt fog folytatattni. A belügyminiszter a kormány nevében a Párisba hivott összes prefekteknek ily értelmű nyilatkozatot tett.

A bolgárországi harczteréről.

A „Politische Correspondenz”-nek írják Zimniczából okt. 13-ról:

Competens szakemberek állítása szerint a tél beállta előtt alig lehet elhatározó fordulatra gondolni. Ily fordulatot idézhetne elő, ha az oroszok még okt. 20-ka előtt bevennék Plevnát, vagy a törökök még október havában elfoglalnák a jantrai vonalat. De ez eshetőségek egyike sem bir valószínűséggel, úgy hogy szükségképen készen kell lennünk arra, hogy a háború a telet is tuléli.

Hogy az oroszok az idén nem kelnek át a Balkánon, az ugy szólnán bizonyos, mert nem tehetik; de hogy a Dunán tulra se fognak visszamenni, éppen oly bizonyos, mert nem akarnak, a törökök pedig erre nem képesek kényszeríteni. Ha a tél kezdete előtt nem fogja megváltoztatni a

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppalik Alojós Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasenstein és Vogler hirdetés közz. irodája. Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szerviátór 5. sz.

Nyiltéri czikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

helyzetét az oroszok támadása Plevna ellen, vagy a törökök a Jantra vonala ellen: akkor az oroszok a télen át két operatiót hajthatnak végre kedvező körülmények közt. Plevna és Ruszusuk ostromlását. A jelen körülmények közt elhatározott dolog, hogy az egész orosz sereg Bulgáriában maradjon, és hogy az operatiókat Plevna és Ruszusuk ellen az őszön és a télen egész erővel folytatni fogják.

Az a nézet, hogy Szerbia nem lép actióba, aligha állja ki a próbát. Szerbia interventiójára nézve éppen a tél a legkedvezőbb idő, mert ekkor a Novi-Bazárból vagy Szerajevóból kiinduló török offensiva alig lehetséges, vagy legalább könnyen megakadályozható; mig Viddineban román csapatok segélyével való körülzárólása egyike ama operatióknak, melyeket télen legkönnyebb végrehajtani, mert fölmentő hadsereggel nem kell számolni. Itteni hiteles tudósítások szerint Szerbia belépése az actióba elvben el van határozva.

Az utóbbi napok az egész hadjárat alatt a legszegényebbek voltak tényekben. Ennek oka a borzasztó időjárás, mely a nikápoly-turnui hidat is megrongálta. A zimniczai és korábiai hidak ellentállottak ugyan a Duna hullámainak, de ezeken át is több óráig meg volt akadva a közlekedés.

A törön fővezényletben végbement változásnak közvetlen következménye. Várnából érkezett tudósítások szerint az volt, hogy a sumlai és várnai helyőrségeket is az operáló hadsereghez rendelték, mely ezáltal 20,000 emberrel szaporodott. Ezen kívül ugyanabból a forrásból egy sensationális tudósítás is ered, mely elég fontossággal és originalitással bir ugyan, de azért nem is végtépnen lehetetlen. Szulejman pasa e szerint nem akarja megátámadni sem Tirnovát, sem Bjelát és a jantrai vonalat. Az ő terve Razgrádnál erővel Turtukaj vagy Szilisztria felé előrenyomulni, ott a Dunán átkelni és Oltenicza vagy Kalarási mellett megerősíteni magát. Ezzel természetesen a harczter helyzeté egészen megváltoznék; de nagyon kétséges, hogy ily operatio. melynek tervezőire különös gyorsaság szükséges, ebben az ősszakban egyáltalában lehetséges. E tudósítás az itteni orosz katonai körökben roppant sensationit idézett elő.

A bája de rámai humbug.

A lapok arról biztosítottak, hogy kormányunk végére jár majd annak, mi indíthatta a román kormányt a bája de rámai betörés hírének kikürtölésére, holott ehír a hivatalos „Agence Havas” bukareshi távirata szerint csak ugy keletkezett, hogy egy (1) paraszt magyaroknak nézett egy román miliczcsapatot.

Hogy mit akart a román kormány e vaklármaival elérni, még nem tudjuk; de felelő érdekes utmutatást adhat a bécsi kabinetnek a következő távirat, melyet a hivatalos „Agence Havas”-nak Bukurestből küldtek:

„Egy román detachment, mely négy ágyuval ment a Closianinál Romániába tört 1500 magyar ellen, a parasztoktól megtudta, hogy a magyarok szétszóródtak a román katonák közeledése előtt. Mintegy 1200-nak közülök puskája volt, 300-nak nem volt fegyvere.

Ezek erdélyi románok voltak és mind ugy nyilatkoztak, hogy az osztrák hatóságoktól üldözötve jöttek Romániába.”

Ez igen érdekes fordulatot ad az ügynek; némi összhangban áll ezzel, a mit a „République Française”-ban olvasunk és annál is inkább idézzük, mert a „N. Fr.” kirívó ellentétben a francia lapok szokásaival, nem idézi a forrást, melyből a közleményt vette, a mi minden esetre feltűnő. Nevezetesen ezeket közli: „October 12-iki bukaresti hírek szerint a Romániába betört magyarok nem mentek tul Closianin, hol élelmet kértek. Haralamb tábornok küldetett ellenük. E turnu-severini praefectus Orsovába ment az osztrák (!) hatóságokhoz panaszkodni a határsértés miatt, hol azt felelték neki, hogy ignorálják e vállalatot, visszaszautasítottak minden solidaritást a betörőkkel. Még nem volt összejutkozás a magyarok és a román katonák közt. Az őrszói honvédzászlószentelés után a jelenvolt tisztok és hivatalnokok Alakaleba mentek és több órát töltöttek ott; a törökök hét ágyulövessel üdvözölték őket.”

A „Standard”-nak azt sürgönyözték Bukarestből, hogy a magyarok már visszamentek a határon.

A románok szemtelenségét és célzatait még érdekesebben illusztrálja a „Romanul” következő hóbortos kifakadása:

„A magyarok örültségének valódi és tulajdonképeni indokaihoz semmi közünk; bennünket csak az érdek, hogy ezen örültség a mi területünket szemeltesse ki csúlnak. Tudjuk, hogy a magyarok neveltség tervei nem sikerültek volna. Komoly esetben nem erdélyi testvéreink is Mohamed paradicsomába expedáltak volna a magyar fezzelölket. De nekünk elég az, hogy a terv megvolt. Nekünk 1866-ban, mikor Ausztria harcolt Német- és Olaszország ellen, nem jutott eszünkbe öt hát felől megtámadni. Ezt a nemzetközi biztonságot mi is követeljük. Ma, midőn Európa elismerte életképességünket, midőn a hatalmas Németország kijelentette gróf Andrássy-nak, hogy a status quo politikája Keleten lejárta magát és megkezdődött a nemzetiségek rekonstrukciója, ma Európától és nevezetesen Ausztriától garantáltak kell követelnünk az olyan szomszédok ellen, minők a magyarok és a törökök. Államférfiainknak meg kell ezt értenük és megvagyunk győződve, hogy e feladatnak meg is tudnunk felelni.”

A szerbeknek is nagy részük van a humbugban. Horvátovich oct. 12-én Negotinból távirta meg Belgrádba a hírt és itt azt beszélték, hogy az ada-kale-i parancsnok tudott a terv felől; Tekichben (szemben Adakaleval) és Kladvánban már készülleteket is tettek a betörők ellen.

„Ez az esemény — mondja a „Times” belgrádi levelezője — alkalmasint siettetni fogja Szerbia intervencióját.”

A francia követválasztás.

A francia követválasztásról a francia lapok cikkei közül közöljük itt a következőket:

A „Republique Française” a bonapartista „Ordre”-ral vitázván, mely a választás napján kijelenté, hogy a bonapartistáknak a május 16-iki ténnyel semmi közük nem volt, a következőleg ír:

Most nincs többé ideje a harczból elosonni, a tábornagy elnököt megtagadni, s az imádságokat és miséket elutasítani, melyek hatástalanoknak és elégtelennek bizonyultak. Hogy jelöltjeik megbuktak, a bonapartisták egyáltalán nem tehetik azért szövetségeiket és védőiket felelőssékké. Le vannak győzve és pedig végleg győzve; nem marad egyéb hátra nekik, mint a nemzet akaratát ismét elismerni, s annak magokat alávetni.

A „Temps” így szól: Az 1877-ik kamara ugyanaz lesz, mint az 1876-iki volt. Egy pár név megváltozott mindkét oldalon, egy pár ülőhelylyel a köztársasági kevesebbet foglalnak el. A kormány öt havi manőverbe nem pusztíthat el a köztársasági többséget. E többség oly eclatáns marad, a minő a felosztás előtt volt. A képviselőházban a köztársasági párt azaz, s ha a két kamara congressusára egyesülne, a köztársaság lenne a többség. A parlamentben e szerint a köztársaság elcsinálta és védőinek viszonyos ereje nem változott, s a klerikalizmus azelőtti alárendeltségében marad. Az országban, melyre a kormány a köztársaságiak ellen hivatkozott, a választók nagy többséggel elítélték a május 16-át, s a felosztott kamarának igazat adtak, nagy többséget küldvén vissza Versaillesbe.

A „Français” Broglie közlénye úgy tesz, mintha a választással nagyon meg volna elégedve.

Jogunk van — úgy mond — kijelenteni, hogy a nemzet a tábornok felhívását meghallotta, hogy Franciaország a 363-nak program és jövő nélkül való politikájával szakítván, annak veszélyeit fölismerte. Jogunk van bizonyítani, hogy Franciaország ép érzelme és hazafisága, melyen a baloldal hazug ígéretei egy percze erő vettek, az országot ismét visszavezérel a konszervatívokhoz. Hiában halmoztak egymásra hazugságot és rágalmat, hiában kötöttek a radikálisok és köztársaságiak testvéri szövetséget, a tegnapi választás oly konszervatív tüntetés, mely további folyamatában még erősebben fog hangsúlyozódni. (!)

Cassagnac ellenben a „Pays”-ban nagyon le van veretve. Rosz kedvében a kormánynak esik, s azzal a szemrehányással traktálja azt, hogy maga okozta a szerencsétlenséget, mert elmulasztott a kellő időben ostromállapotot hirdetni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház október 17-iki ülésében a szeszadótörvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása következett.

Elsőször a pénzügyminiszter felszólalására a függőben hagyott 47. §. fogadtatik el akkép, hogy abban az a) és b) pont egy „vagy” szóval összekötötték.

Ezután folytattatik a tárgyalás a 55—60. §. változatlanul elfogadtatik.

A 71. §-nál fölvetetik Tarnóczy tegnap, a 4. §-nál benyújtott s identál módosítása (eljárás az 15. §. elengedése iránt.)

Széll Kálmán alapelvében helyesli e módosítást, de bővebb megfontolás végett kéri annak a pénzügyi bizottsághoz utasítását.

A módosítvány a pénzügyi bizottsághoz utasítatik a 71-ik §. addig függőben marad. A 72—96. §. változatlanul elfogadtatik.

A 97. §-nál, Hegyessy Márton módosítványt nyújt be, mely a pénzügyi bizottsághoz utasítatik.

A 98—110. §. változatlanul elfogadtatik.

A 111. §-nál Hosztinszky János indítványozza, hogy az 1871-ik évi LXVI. t. cz. által megjelölt törvényszékek illetékessége csak egyelőre mondassék ki.

Széll Kálmánnak nincs kifogása a módosítás lényege ellen.

A ház el is fogadja azt. A 112—113. §. változatlanul elfogadtatik s ezzel a javaslat tárgyalása véget ért.

Ezután Simonyi Lajos b. nyújtja be interpellációját az erdélyi események dolgában. Azerdélyi eseményeket, ha azok csakugyan arra voltak irányozva, hogy egy szomszéd államba betörés eszközöltesse, rosszja. Politikai véleményét a polihat mindenki, de annak törvényellenes érvényesítésére senkinek sincs joga; a hadviselés a fejedelmek jogai közé tartozik. Helyesli azért, hogy a kormány megakadályozza a betörést, mert ha az megtörténik, rendőrségünk, s állami szervezetünk rosz hírbé kerül. Helyesli azt is, hogy a kormány e czél elérésére katonai erőt vett igénybe, és így nemcsak a mult szándok meghusitva, de a jövőre is lehetetlenné téve levén, az ügyet befejezettnek szerelné tekinteni.

Különösen azt kéri, hogy tulságos katonai beszállásolás által ama vidék ne sujtassék, s azok, kik csekély okokból, például csak azért, mert nevére fegyver küldetett, elfogattak: szabadságukban huzamos büntetést ne szenvedjenek. Áll ez a többiekre nézve is, mert az igazolt rokonszenv s lelkesedés, nem pedig hazaelles szándok vezette őket. Ajánlja interpellációját a kormány figyelmébe. (Helyeslés balról.) Az interpelláció következőleg hangzik:

Interpelláció

intézkve az összes kormánnyhoz.

Tekintve, hogy a kormány kellő intézkedése folytán egy szomszédállamban betörésre szánt fegyverek lefoglaltattak, és ezen netalan szándékolt betörés is meggátoltatott;

Tekintve, hogy a kormány ezen fellépése által minden további ilyen megtámadása bármelyik határunkon levő államnak tudomásom szerint lehetetlenné vált, és ez által azon kitűzött czél, melyszerint államunk neutralitása minden irányban fentartandó, a legteljesebb mérvben elérett;

Azon kérdést intézem a t. összes kormánnyhoz:

Szándekozi-e ezen állítólag czélbavett betörés kellő kipuhatolása szempontjából történt befo-gatások által szabadságuktól megfosztott honfitársaink ellen a további vizsgálatot beszűntetni és nekik előbbi szabadságukat minél rövidebb idő alatt visszaadni?

Kiadatik a miniszterelnöknek.

Elnök ezután a napirend megállapítására nézve azt ajánlja, hogy holnap a ház — a szükséges előtanácskozáskor czéljából — ne tartson ülést. A czukoradójavaslat a pénteki ülés napirendjére tűzzenék ki. (Helyeslés.)

Ürményi Miksa azt indítványozza, hogy a czukoradójavaslat vétséssé le a napirendről. A ház az elnök javaslatát fogadja el s a czukoradójavaslatot péntekre kitűzi.

Ülés vége 12 óra 25 perc.

Megérdemeljük-e a segítséget?

A „Kelet” 226-ik számából mások sajnálatlalt, mi pedig csikmegyeiek szegénypirral olvassuk végig egy, irányunkban úgy látszik jó indulatú és felszög gazdasági állapotunkat híven le-rajzoló utazónak éretünk csikmegyeiekért tett ama segélykiáltását, mely szegénységünket és hátramaradottságunkat a maga valóságában visszatükrözi és jövendő sorsunkat következetes jóslatával megvilágosítja.

Nem akarom hinni, hogy derék utazónkat azon meggyőződés vezérelte volna segélykiáltásra, mintha mi nem tudnánk magunkat segíteni, hanem inkább azon erős hitben vagyok, hogy tette azt azért, mert hajthatlanságunk és régi rosz gazdasági rendszerünk iránti ragaszkodásunk arról győzte meg, miszerint tenni nem akarunk. Ha így vélekedik igen tisztelt utazónk is, akkor bátran kimondhatom a fent kitért kérdés megjelése gyanánt azt, hogy alig ha!

Hanem igyekezzünk mi önmagunkon segíteni, ha azt akarjuk, hogy isten is megsegítsen. Segített rajtuk a magas kormány akkor, midőn a mező és erdőgazdaság előmozdítására szolgáló két gazdasági felső népiszkola — egyiket egészen, másikat felerészben saját zsebére létesítette. A legnagyobb segítő erő is elveszti hatását és megtörik a mi közönységgünkön: míg ha összeszedett erővel munkálkodunk, bizonyára nem más, hanem mi fogjuk első sorban észrevenni tévedésünket és mi fogunk annak jóvátételére eszközökről gondoskodni.

Itt látom alkalmoszerűnek felemlíteni ama nagy kárt és hiányt, mely egy „megyei gazdasági egyesület” nem létezéséből ered és a melynek létrehozása halogatást nem tűr, mint oly intézmény, melynek feladatai közé tartoznak: a megye gazdasági érdekeit legközelebből érintő kérdéseknek alapos megvitatása, a szükségesnek mutatózó intézkedések megtétele; valamint a gazdasági viszonyok előhaladását gátló akadályok elhárítása.

Miután Csikmegyének értelmes és mivel gazdái megfelelő számban van: csak akarat, tevékenység és ügybuzgóság kell és ha ezek is meg-

vannak, úgy nem leendő nehéz egy oly egylettő alakulni, mely minden erejéből oda hasson, hogy az eddig követett rosz irányt egy olyannal cserélje fel, melynek gyakorlati haszna a nép által is ismertessék el. Hisz nem olyan tökéletűt a mi székelünk, mint azt sokan gondolják; van neki életrevalósága, csak nem tudja hasznosítani. Előteletit és hajthatlannak látszó vas akaratát, habár nem egy könnyen, de meg lehet győzni, — mire nézveigen helyesen mondja Korizmis László „Gazdasági leveleiben”: „A megyei gazdasági egyesületek munkálkodásában a fő, a legfőbb sulyt nálunk, viszonyainkat tekintve azon eszközökre kellene fordítani, melyek a népek gazdasági életét emelni és javítani képesek; magunkhoz emel-nünk és csatolnánk ilykép a földmivelő népet, mert látná és tudná az, hogy az urak, a mint a kaput osztály a nép által még most is nevezetetik, érette és érdekeiért tesz, költ, fáradozik akkor is, midőn erre már semmi személyes anyagi indokból fakadó érdek nem létezik. És ezen eljárás megte-merné gyümölcsöket nem csak abban, hogy népünk gazdasági élete gyorsabb lendületet venne fejlődésében, hanem még abban is, hogy szeretete és csatlakozásában erősbödni irányunkban.”

Ne késsünk tehát igen tisztelt gazdársaim oly soká. Társuljunk! mert csak így adhatunk életet a ránk nézve életkérdés szerepét viselő faiparnak és a havasi vidékünkön igen szép jövőt ígérő állattenyésztés ügyének.

Gyergyói. (E. G.)

TANÜGY.

A Szilágymegye tanítótestület közgyűlése

Zilah 1877. október 15.

(M.) A szilágymegyei tanítótestület ez évi közgyűlést nem a legkedvezőbb időben, f. hó 11. 12. napjain, Zilahon tartá meg.

Borus, hideg-esős idő volt és így a tanítótestület vidéki tagjai közül, igen kevesen jelenhettek meg. Az így elmaradt vidéki tagok még menthők, de városunk vastag közönysége, melylyel oly zisbasztóltag hat e szerényen de üdvösen munkálkodó egyletre, — a legszigorubbán megró-vandó. E két nap alatt gyűlésünknek csak két vendége volt, a mi — tekintve városunk intelligenciáját — igen szomorító.

Pedig ez idej gyűlés is igen érdekesen folyt le, a mint azt a szives olvasó, e rövid tudósításból láthatni fogja.

Okt. 11. d. e. pontban 9 órakor a zilahi m. k. tanítóképzede növendékei által elzengett choral után, elnök Faluvégi Albert kép. igazgató, meleg szavakkal üdvözöl az egybegyűlt tagokat. Tartalmas beszédében, igen ügyesen jelezte a tanítók és tanító-egyletek hivatását, s miután felhívta a tagokat, az előterjesztendő tárgyak fölötti komoly tanácskozáásra, egyletünk IV. közgyűlését, megnyitottunk nyilváníttuk.

Ezután főjegyző Borbély Sámuel terjeszté elő évi jelentését, mely valóban kitaró szorgalomról és ügyszeregetről tanuskodott. E jelentést közgyűlésünk egész terjedelmében, jegyzőkönyvre vétetni határozta.

A ház az elnök javaslatát fogadja el s a czukoradójavaslatot péntekre kitűzi.

Ülés vége 12 óra 25 perc.

Ezt követelték a felsőbb rendeleteknek és társ-egyletek átiratainak tárgyalása, melyek közül nevezetesebb:

1. Miniszteri leirat, melyben tanítótestületünknek, a „Szilágymegyei tanítótestület” czim engedélyeztetik.

2. A „Vértesaljai tan-egylet” azon átirata, melyben az egyetemes tanítóegylet központi bizottságának bizalmatlanságot szavaz. Az első közönnel —, az utóbbi egyszerűen tudomásul vétetik.

3. Az „Alsóborsódi tanítótestület” átirata, melyben kijelenti, hogy a tanítóegyletek postadij-mentes levelezése ügyében pártolás végett hozzájuk megküldött „Emlékiratunkat, csak elvben pártolhatják, mivel ők a gyakorlatban már élvezik — tudomásul vétetik.

Főbb egyleti ügyek közül megemlítem még, hogy tanítótestületünk „Évkönyv”-e ugyan e gyűlésen mutatott be a tagoknak, és az „Eötvös-egylet” tagjaivá ugyan csak most választánk, tanítótestületünkhez tartozó szegény tanítók közül, 5 egyént, kik helyett az évi tagsági díjat egyletünk pénztárából fizetjük. E teher könnyebítésére D. Bereczky Károly, megyei főorvos, azon szives ajánlatot tette, hogy míg el 2 tag helyett 6 fizeti a tagsági díjat. Szives ajánlatért, közgyűlésünk jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét.

Ezek után következtek a gyakorlati tanítások és értekezések.

Versényi Gábor, képezdei rajz- és szépirás tanár, tanítást tartott a mértani szabadvány rajzból.

Kiss Lajos krasznai tanító a földrajzból. Mindketten sikerült tanítással kötötték le a tagok figyelmét.

Mindezeknél érdekesebb a most következő tárgy, — Boér Miklós értekezése, — a „család és család i novelés”-ről.

Igen érdekesen fejtegette értekező, a család fokozkúti fejlődését s ezzel párhuzamban a család nevelést, egész a jelenkorig. A családról szólva ezeket mondja: „minden egyes család azon műhely, melyben egy hazát, nemzetet fenntartó oszlopok készülnek. A míg e műhelyek jól dolgoznak fel az anyagot, addig a haza, nemzet élete biztosítva van; de ha a munkások lelkiismeretellenül végzik munkájukat, a haza összedől, s

oda teremti a könnyelmű nemzetet.” Majd rá mutatott a mai kor családi nevelésére, felmutatta ama ferde irányt, mely — dacára a paedagogiai munkák nagy elterjedésének, — lábra kapott; éles támadást intézett, korunk fényűzése ellen, a társadalom rozsdájának nevezve azt, mely még a gyermekekre is kiterjed stb. stb.

Értekezőt zajos éljenzésekkel jutalmazta a hallgatóság, s jegyzőkönyvileg köszönetét fejezte ki a gyűlés, érdekes felolvasásáért. Ez értekezés — mint halljuk — a „Család és Iskola” czimű szakközönyben fog megjelenni, s külön lenyomatban is.

A gyűlés másik érdekes tárgyat, e vitakérdés képezte: *Mely iparágak — s mily módon — lennének legcélszerűbben meghonosíthatók vidékünkön, tekintve a nyers anyag előállítását és feldolgozás módját?*

E vitakérdést Faluvégi Albert kép. igazgató és Uj Bálint képezdei torna- s kézi munka tanító készíteték elő, igen ügyesen a tanácskozássa. Mindazonáltal hosszabb érdekes vita fejlődött ki e kérdésből, míg végre a következőkben állapodtak meg.

Vidékünkön legkönynyebben és legcélszerűbben a len-, kender termelés és azok egyszerűbb feldolgozása, továbbá: a szalma-, gyékény- és fűzkosár fonás, kalap fonás, valamint a házi faeszközök csinos, izléses faragása, lennének ez idő szerint meghonosítandók. A kivitel módjátát tekintve pedig, egy néhány beti pót-tanfolyam engedélyezése a m. k. közoktatásügyi uniszter utól, hogy tanítóink e téren nómi jártasságot szerezenek, s a házi-ipart iskoláikban taníthassák. Vajha siker koronázza munkálkodásunkat!

Végül Demeter Kálmán értekezett e tétellről: *Minő képzettséggel kell birni az elemi osztályt végzett növendéknek, az anya nyelvtanban?*

Értesítéséről a gyűlés köszönetet szavazott, bár — mellékesen megemlítve, — a ki röviden elől szól e tétellről, egészen is kimerithette volna azt, hogy a tanítók ne csak halljanak, de tanuljanak is az ily gyűlésen.

Megemlítem még, hogy a gyűlés érdekes-ségét nagyban emelték, az egyes indítványoknak felmerülő viták, melyek sokszor elkeseredettek voltak. Így p. o. a Kerekes Sándor polg. iskolai igazgató és Kovács Dénes polg. isk. tanító által beadott indítvány, melyben indítványozták a gyűlés idejének szünidőre tételt ajánlják, hogy így a rendes iskolázatások ne szenvedjenek csorbát, igen elkeseredett vitára adott alkalmat. Ezen nem is csodálkozhatunk, mert ez indítványt oly tanítók tették, kik vacatióra nem sajnálnak három hetet elrabolni maguktól s növendékeiktől, míg a szent ügy érdekében rövid pár napot sajnálnak!

E gyűlés alatt láthatók voltak az egyes iskolákban tanuló növendékek írás-, szám és rajzbeli ügyzettségük, valamint az iskolák statisztikai kimutatásai — és a tanítók által használt vezér-tankönyvek is, — kivéve egy polg. iskolát, melynek tanítói az ezen ügyben, tanítótestületünk központi bizottsága által kiküldött felhívást — 1877. május 25-én — későn kapdák meg?

A gyűlés második napján 50 terítéki közebéd volt, melyen nem hiányoztak a pohár-köszöntők sem . . .

Tudósításomat azon óhajással zárom be; vajha városunk is megértene a kor intő szóadátát, s több érdeklődést mutatna tanügyünk iránt mint mutatott most??

Kolozsvári iparműtörténelmi kiállítás.

A kolozsvári műtörténelmi kiállításra még csak tizenegy nap van hátra oct. végéig a bejelentési határidőkből és eddig, sajnálatlalt kell felemlitenünk, a bejelentések keveset ígérnek abból, a mit e kiállítástól joggal várhatunk volna. Az erdélyi részeknek csak ismert legnevezetesebb műkincesei sincsenek bejelentve s különösen egyházaink, a melyek pedig a legnevezetesebb műtörténelmi tárgyak birtokában vannak, elszomozító közönyt tanúsítanak a jobb sorra méltó ügy iránt. A kiállítás intézői könyörtöve kórték fel Fogarassy Mihály ó excellenciáját, Nagy Péter ev. református, Ferencz József unitárius püspököket, Román Miron metropolitát, dr. Vancea érseket, hogy méltóztassanak utasítani lelkészeiket az erdélyi egyházakban levő műtörténelmi tárgyak beküldésére. Nem történt semmi. Az intézők hasonló módon felkérték minden erdélyi főispánt, hogy sziveskedjenek alantas közegeiknek hivatalból az egész megye területén meghagyni, hogy a vidék ásványi anyagaiak és ismert régiségeinek beküldését hivatalból eszközöljék s megküldte kellő számban mind a püspököknek, mind a főispánoknak a programokat. Hogy történt-e valami, nem tudjuk, de az eredményben semmi sem mutatkozik. A kolozsvári iparkamara magyar nyelvű, a brassói németben megküldte a felszólításokat minden tagjának egész Erdélyben, némi eredménye mutatkozik a brassói kamara fellépésének, de a kolozsváriának semmi.

A székelly közmívelődési egyesület külön vidéki bizottságok alakítására kügyűlésileg felkérte a főispánokat, két helyett megalakult a bizottság, de ezek sem jelentettek még be semmit. Így állunk a kiállítással, melyre be van jelentve ugyan mintegy 300 darab tárgy, de mind csak a kiállítás intézőinek magán buzgalma folytán. A bizottság azonban nincs azon, helyzetben, hogy agenszt

tarson, a ki közsegről-közsegre s házról-házra járja be az összes erdélyi részeket; a hivatalos egyének buzgódságától, kiknek a hatalom kezében van, és a nagy közönség érzékétől az ily fontos ipari és közmívelődési érdekek iránt, függ az, hogy a kiállítás ne valljon kudarcot. Az idő, decz. 2-ikéig rövid nagyon, de a tárgyakat nem kellőm most készíteni, hanem mivel az mindenkinek készen birtokában van, csupán be kell jelenteni és a jövő hó közepén Kolozsvárra küldeni. S e kép méltóvá lehet tenni e kiállítást az erdélyi részekhez, hogy lámuni vándoroljanak el hozzánk, nem csak a Királyhágóna tul lakó, de a külföldi szaktudósok is. Nem tudjuk tehát elég melegen felkérni az erdélyi részek összes lakóit, a kik iparműtörténelmi kincsek birtokában vannak, hogy ébredjenek és ne sajnálják bejelenteni [és beküldeni a kolozsvári iparműtörténelmi kiállításra ezen tárgyakat. Maguknak is tesznek ezzel szolgálatot, szakértők itéletét nyervén a tárgyak felett, de nagy szolgálatot tesznek mindenkinek a hazai iparműtörténelemnek.

A bejelentések a bizottság titkárához, Békésy Károlyhoz intézendők, a tárgyak beküldési idejéről pedig minden kiállító külön fog értesítettetni.

Jogi rovat.

Kivonat a „Hivatalos Értesítőből.”

— Albu Jánosnak Décsi János elleni ügyében, ez utóbbinak 425 frtra becsült v. hunyadi ingatlanai október 27-én becsáron alól is eladadtak.

— Kovács Mártonnak Lukács János és nejje elleni ügyében, ez utóbbinak kolozsvári ingatlanai november 6-án, mint 2-ik határidőben eladattak.

— Boér Bálintnak Szirb Kosztán elleni ügyében, ez utóbbinak 829 frtra becsült n.-eszküllő ingatlanai okt. 29-én eladattak.

— Nagy Imrénének Jakab Mária elleni ügyében, ez utóbbinak 1000 frtra becsült számvárosi ingatlanai nov. 2-án eladattak.

— A dohánygyári javaknak az 1878 évben a kolozsvári dohánygyárból, a kolozsvári vaspálya udvarba, vagy onnan a dohánygyárba; továbbá a m.-vásárhelyi vaspálya udvarból, az ottani dohányárda raktárba és viszont onnan a vaspálya udvarba eszközzendő szállítás iránt pályázat van hirdetve.

— Özv. Sárosi Eleknek Antkó Jánosné elleni ügyében, ez utóbbinak 2203 frtra becsült kolozsvári ingatlanai nov. 17-én eladattak.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1877. okt. 19.

— A magyar királyi igazságügyminiszter Benedikty Róbert, a segesvári kir. járásbíróhoz ideiglenes szolgálatát végett beosztott telekkönyvezetőt, saját kérelmére, a szárs-régeni k. járásbíróvásságot nevezte át.

— A brassói ügyvédi kamara részéről ezenel közhírré tétetik, miszerint Csizsér Farkas közdi-vásárhelyi, és Tóth Mihály s.-sz.-györgyi ügyvédek elhalálozásuk folytán, a kamara lajstromából kitérítettek; s előbb nevezettnek iródja részére Csiki József közdi-vásárhelyi, utóbb nevezett részére pedig Künle József s.-sz.-györgyi ügyvéd nevezetett ki gondokká.

— A brassói ügyvédi kamara részéről ezenel közhírré tétetik, miszerint Veres György ügyvéd, Arkas székhelylyel, a kamara lajstromába folytatlag felvétetett.

— Hegedüs Sándornak, Abrudbányás Varsapatak képviselőjének, a szeszadó tárgyában tartott beszéde alkalmával, a párt fejei és a miniszterek nyomban kifejezték gratulációjukat; sőt, mint magán uton értesülünk, az öreg Gy-bzy Kálmán, az elnöki székről levelet küldött a fiatal képviselőnek, melyben „üdvözöl” „alapos” kimerítő beszédeért.

— „A loovodi árva”, Boér Emma hirtelen ros. szullevése miatt, tegnapi elmaradt s helyette egy régi, de még mindig jó eredeti népszimnű: „A csizmadia mint kísértet” került színre. Az ily eredeti magyar zamattal és gazdag ködélylyel írt darab, mindamellett is hogy csak egy sebtibe rántották elő, jó előadásban folyt le. Szentgyörgyinek Sas uram, Vidornak Fodrák Miksa, Krasznainának pedig a csizmadiané olyan szerepek, hogy még a budapesti színpadokon sincsenek e szerepeknek jobb képviselői. Életteljes, kedélyes, hű ábrázolásai az este is folyvást derűltségben tartották a kis számú közönséget, mely nem győzte őket eleget tapsolni. Török Károly a molnár szerepével birkózott meg, de nem nagy sikerrel. Nincs sem tanulmánya, sem tehetsége ilyen nagyobb szabásu szerephez. Hanem persze nincs többé Mátránk, ki egy-egy ilyen szerepet olyan szépen megteremtett!

— Nevezetes iparanyag. Tegnapi tárczeikkünkkel kapcsolatban felemlítjük, hogy az üvegkészítésnél használni szokott tűzmentes olvasztó-tégelyeket eddig Csehsországból hozott agyagból készítették, minthogy másutt ilyen nem volt kapható. Most Réven, a keleti vaspálya egyik állomása közelében, egy agyagtelepre bukkantak; a melyből kitűnő tűzmentes olvasztó tégelyeket állítanak elő, és a tulajdonos Deutsch Henrik ur már is nagy mennyiségben szállított több beföldi üvegbuta számára. Igen czíszzerű lenne, ha a tulajdonos követve az erd. muzeum egylet felhívását, a nevezett nyers iparanyagból, megvizsgálás és esetleg a műipartörténelmi kiállításra való megismertetés végett, egy küldeményt szállítana be.

— **A Fővárosi Lapok** írja: „Kolosvárt Korbuly Bogdán, a színház áldozatkész intendánsa, megvár a tisztától, mihelyt a választmányral kötött szerződése letelik; utódjául már kezdik pengetni K. Papp Miklóst s Tóth József színházi pénztárnokot; a választmány, ugy hiszszük, meg fogja választani tudni a kellő embert, ki nyugodtan, higgyan, mellékérdemek, elhamarkodások nélkül fogja tudni vezetni az intendáns helyét. A „Fővárosi Lapok“ jutna. Legyen megnyugodva a „Fővárosi Lapok“, a színházi választmány tudni fogja, mit csinál. Derék intendánsunknak szerződése sokkal később telik, hogy sem ne volna a választmányának ideje méltó utódló gondoskodni. Aztán meg a fennebbi hírelesekkel Kolosvárt semmit sem tudnak, csupán egyik n.-várad lapnak jutott eszébe candidatusokat állítani fel.

— **Színházi újdonságok.** A holnapra (szombatra) kitűzött „Dora“, a híres francia dráma, mely egész Európában körutat tett, holnapról elmarad, részint mert a szereplők még nincsenek eléggé előkészülve, részint mert egyik elsőrangú szereplőnek rosszullése nem engedi meg a fellépést. „Dora“ helyett azonban holnap mégis újdonságunk lesz: „Oh azok a férfiak!“ egy igen sikerült német vígjáték, mely tele van a legjobbb mozzanatokkal s ötletekkel. Különben „Dora“ október 25-én (csütörtökön) fog színi kerülni. *Csiky Gérgely* „János“-a, mely pár nappal ezelőtt a budapesti nemzeti színházban oly nagy sikert aratott, nálunk nov. 3-án kerül színi.

— **Eljegyzés.** Szacsary Imre színházunk tehetséges primo amorozója jegyet váltott Boór Emmával, színtársulatunk e szép és szellemes drámai hűsöjével. A legösszetettebb és legjobb szerepeket kívánatunk e szép frigyre!

— **A kolozsvári iparműtörténelmi kiállítás** rendező bizottsága értesít minden kiállítót, hogy felsőbb rendelt következtében a kolozsvári iparműtörténelmi kiállításra küldendő tárgyak a keleti vasútvonalon feleáron szállíthatnak. Még pedig a tárgyak Kolozsvárra küldésekor a rendező bizottság díj fizetendő, vissza pedig a tárgyak ingyen szállíthatnak.

— **Fogarassy Mihály**, Erdély püspöke legújabbban egy katolikus irodalmi kör felállítását tervezi. A megalakítás céljából a püspöki teremben az erdélyi katolikus papok értekezletet tartottak, melyen a buzgó főpásztor szép beszédében buzdította őket munkára. Különösen az eddig nem nagy pártolásban részesült „Egyházmegyei Értesítő“ célszerű fölkarolása, s a külföld mintájára az irodalmi termékek terjesztését eszközölő módokat képezték beszédének tárgyát. Előterjesztését elfogadták s írásba foglalták. A határozat keresztülvitelére nézve Avéd Jákó tanár indítványa folytán az értekezlet azon megállapodásra jutott, hogy az irodalmi kör tervezését egy kiküldendő háromtagú bizottság dolgozza ki s legközelebb a püspök elnöksége alatt tartandó közgyűlés tárgyalja behatóan.

— **Mátray Laura** asszony, Gyöngyösi János min. titkár neje, elhatározta végkép visszavonulni a színpadi pályától, hogy egészen szeretet családi körének éljen. Többé nem is megy vendégszerepelni seborá. Hat év óta, mióta t. i. e. méltán kedvelt s pályáján nagy buzgalommal működött színművész nő férjhez ment, szerződött tagja nem volt soha egy színtársulatnak sem, hanem koronként vendégszerepelni járt a vidék műszereitől városai, mindig kiváló, jóízű választott és gondosan betanult szerepekben lépve föl, egyszerűen mindenütt megnyerve a közönség tetszését, szeretetét. Bárhol jelent meg, rokonzenével, tapsal, virágokkal, emlékekkel fogadták. Ily sikeres működés után nehéz lehet a visszavonulás a magánéletbe; de van a mi enyhíti, az t. i., hogy a nyilvános pályá korszakaitól a családi élet boldogsága, bensősége nyújt kárpótlást, s hogy mindezt, kik e magánok szép nevet szerzett színművésznő ismerik és tapsolták, ama tisztelettel kísérik őt a magánélet körébe, melyet teljesen megérdemel.

— **Gyilkom.** Borbély Károly nagyváradi lakos szüretén szomorú esemény adta elő magát: A szőlő-tulajdonos kocsisa egy vén cigányt, mivel ez nem neki, hanem az uraknak huzta, arcul ütött. A cigányt ott dolgozó fiait intervénáltak, miből verekedés lett. A dühöd, kissé boros állapotban levő kocsis erre egy vasvillát ragadott elő, s a vén hógödűt egy talpára fejez ütni, hogy a szerencsétlen azonnal szörnyet halt. A kocsis elfogatott.

— **Orosz bevásárlások Magyarországon.** Előkelő kereskedői körökből veszi a „P. N.“ a következők értesítést: Az érdekelt kereskedői körökben nagy feltűnést kelt a chlor morphium árának hirtelen csökkenése; e cikk kilóját most 300 frton adják, holott eddig fontja is majd ennyibe került; ily olcsó áron egy gyár sem bírja előállítani. A dolognak, úgy látszik, az a magyarázata, hogy az orosz kormány közelebb nagymennyiségű chlor-morphiumot vásároltatott össze, de ennek egy jelentékeny része — orosz intendaturai szokás szerint — ismét forgalomba bocsátatott. Hasonló jelenséget várhatunk a citromsavnál, miből az orosz kormány 20.000 kilót vásároltatott nálunk össze, hogy a harczáren a rossz vizet némileg javítsa vele. Csak az a kérdés, hogy ebből a 20.000 kilóból mennyit lehet majd forgalomba bocsátani.

— **Párisban** a 16- és számarfajokból külön kiállítás fog rendeztetni. A külön kiállítás 1878. évi szeptember hó 1-től — 10-ig fog tartani. A kiállítandó állatok 38 osztályban lesznek versenyre bocsátva. A díjak arany- ezüst-, és

bronce-érmekből és 200 francból 3000 franc igit emelkedő jutalmakból állanak. A kiállításra csak az állatok tulajdonosainak van joga. Kormányok csak érmekre versenyezhetnek. A legszebb összkiallításat bemutatót azonoskivál egy 3000 franc értékű művészeti tárggyal tüntetik ki.

— **Egy orosz lap** azt írja, hogy mivel a bolgárok magok sem küzdenek szabadságukért, sőt köztük sok a törököknek tesz kémszolgálatot, rájuk kell róni az orosz hadsereg élelmezését, különben nem lesznek érdemesek a szabadságra.

— **A negyedik (in spe) Napoleonról**, egy jellemző adomát közöl az ágostai újság. Midőn a fiatal herceg tanulmányai befejezésére még egy földrajzi cursust hallgatott végig, a magánvizsgálat el kezdte tőle tanára, hol kezdje el a kikerdezőst? „Commengons par le Rhin!“ volt az önértékes válasz. Kezdiük a Rajnánál. Ott a hól a Napoleonidák elhagyták a világ színpadát.

— **Egy szerzetes**, a ki megnősül A melnik capucinus klostromban élt gr. Werschoewitz capucinus, ki most a rendből kilépett, s nől veszi Werschoewitz-Sekerka Henriette grófnőt, egy ezredes leányát. A völégény állítólag már 60 esztendő, s 40 esztendeig volt pap.

— **A portugál király** és Shakespeare. Lissaboni lapok szerint közelebb megjelent Shakespeare „Hamlet“-je portugál fordításban. A fordítás, melyet igen sikerültnek mondanak. I. Lajos portugál királytól ered és a „nemzeti nyomdában“ került ki sajtó alól, 1000 példányban. Csak két éve foglalkoznak a gondolat, hogy Shakespeare a portugál irodalomba átlétsék. Castilho lefordította a „Szentivánji álomot“ és egy másik költő, Pulhao Patro, kivonatokat közölt „Romeo és Juliá“ból. I. Dom Luiz király most a „Velencei kalmár“ fordítását dolgozik.

— **Madridban** furcsa eset történt szombaton egy hete. Egy ház legfelső emeletében az ablakból nyolcz óra után kilenc férfi és két asszony (talán roz tréfából) röppentyüket eregettek föla levegőbe. A rendőrség fölrohant a rakétázók lakására, de azok nem akarták kinyitni az ajtókat. A poroszlok ingadoztak: nem tudták mit tegyenek. Ekkor előkre állt egy polgári ruhába öltözött katonatiszt, ki épen arra járt, betörtte az ajtókat s egy puskával fegyverzett embert látva maga előtt, menten lelőtte revolverével s egy másikat megsebesített. A szobában jó csomó mindenféle fegyvert, kartácsokat s egy katonasipkát találtak. A belsőket mind elfogták. Kérdés, mi fog történni velök. Azzal vádolják őket, hogy XII. Alfonz királyt akarták megbuktatni, rakétákat surrantva föl az ablakból.

— **Brigham Young** országában kiűtött a villongások. A próféta halála után választottak ugyan a mormonok egy új egyházat főnököt, mindazonáltal hiányzik a prófétságból való hita nében, s ezen segítő elhatározták Smith Dávid az első próféta fiának hívei, hogy ezt prófétai méltóságra emelik. Brigham Young egyik fia ellenben még mindig azon töri a fejét, hogy Alsó-Kaliforniában egy új Ziont alapít, míg egy másik fia William még apja polygamiai törekvésein is túl akar tenni, minthogy Tuella Cobb mostoha nővérét (ugyanazon apa leányát) szándékozik nőül venni. E szándék azonban a fiatal William Young első bejének haragját gerjesztette föl, ki a család nagy botrányozására faképnél hagyta férje urát, s visszatért az apai házába. A tizenhat éves Tuella különben nem idegenkedne a prófétaivádkozó való kitérőstől, csakhogy az Egyesült Államok törvényei ezt meg nem tűrik, mivel tudvalegleg néhány év óta meg van ugyan engedve a mormonoknak, a már addig birtokukban volt nőket megtartani, de új házasságkötése szigorúan tiltva van.

— **Szörnyű jelenet**, A párisi Rue Dunkerue-en járók a mult héten izgalmas látványtanui voltak. Az utca egyik házában munkások a gázcsöveket javították. Valaki vigyázatlanságból a dolgozók közelében meggyújtott egy gyufát, mire a légszusz fölrobbant s lángba borította a lépőket. A harmadik emeleten lakik egy marquis, ki épen egyedül volt tízéves kis fiával, hét-nyolcz éves leánykájával s a bonne-nal. Az anya a robbanásra elvesztve lélekjelenlétét, az ablakhoz rohant, megragadta gyermekeit, az első emelet erkélyére dobta őket s aztán maga is utánok ugrott. Az emberek ennek láttára elismogodva kibáltak lenn az utcán s pillanat alatt roppant tömeg állt a hotel előtt. Az ijedelemről megtébo-lyodott nő újra vaskezekkel ragadta meg gyermekeit s kitarította a levegőbe. Hiába kiáltottak, ne féljen, várja meg, míg letrákat hoznak, a marquisé újra lehajította fiát, leányát s ő is leugrott. Hús kar fogta föl őket. Csoda, hogy egy-könek sem esett nagy baja. A fiu ép maradt, a leánykának csak az álla sérült meg egy kissé s a marquisé a térdét sebesítette meg. A bonne, ki nem ijedt meg oly könnyen, az erkélyen át menekült a szomszéd házába. A tűzoltók csakhamar elfojtották a gázrobbanás okozta tüzet.

— **Ez is meglepetés.** A guggenthali templom perselyét ennek beszentelése: 1864. óta nem nyitották föl. A mult vasárnapon az egyházi előjárások egy lakotossal fölnyitatták a perselyt. Az általános várakozásnak azonban azon szomorú tapasztalat lett eredménye, hogy a szent helyen már más valaki körül nézelődött. Csakis guny-nyánant hevert a persely alján néhány egész és fél krajczár.

— **A közsegi orvosok** milánói kongresszusa alkalmával e hó 5-én egy a kórházban meghalt asszony elégetést mntatták be a nagy számmal egybegyűlt előkelő közönségnek. Reggel 7 óra 29 perczkor megmázolták a 29 éves nő holttestét, melynek súlya 35 kilogrammot nyomott s azután a kemenczébe tették. Az elégetés a Betti-Toruzzi-féle módszer szerint történt. Az elhamvasztás alatt dr. Teruzzi egy kis vasbólkészült mintán megmagyarázta módszert. Erre dr. Pini alkalmi beszédet mondott, melyben a jelentős sikerekről szólt, melyeket a halottégetés eszméje már eddig is kivívott. A beszéd után a társaság Manzoni és Rovani költők bebalzsamozott holttestét szemlélte meg. Mindkét test friss és ép maradt, főleg Rovanié, míg Manzonié a hus már kissé kemény s száraz volt. Most egy marciuszban eltemetett nő holttestét ásaták föl. A rothadás iszonyatos látványára a halottégetés minden ellensége magába szállt s egyhangulag kimondták, hogy a halottégetés módszere a holttest megsemmisítésére a legalkalmasabb eszköz. Az elégetés három órát vesz igénybe. Ez idő elteltével kivették a hamut, mely még két kilogrammot nyomott, s a szilárd vagy lágy részeknek semmiféle maradványát nem mutatta. A jelenlét megelégedve hagyták el a helyet azon kíváncsival, hogy a Betti-Toruzzi-féle készülék, mely már a hetedik készülék az éven, minél előbb gyakorlatilag életbe lépne. Különben nagy a kíváncsiság Gorini módszerének eredménye iránt Lodiban. E genialis tudós a holttest épségének fenn-tartására a legjobb módot választotta az által, hogy a testet megkövesíti, Mazzinival való kísérlet tökéletesen sikerült, s mindazok, kik a nagy fértut sirbolygójában meglátogatják, meglepetéssel tapasztalják a megkövesült holttest változatlan-ságát. Gorini e rendszerét titokban tartja, gondoskodott azonban arról, hogy halála után közzété-tesse.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet
Kolozsvárt, szombaton, október 20-án 1877.

ELŐSZÖR

Oh azok a férfiak.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta Rosen Gyula, fordította Huszár Imre.

SZEMÉLYEK:

Morland, tőkepénzes	—	—	Kassai.
Olga, neje	—	—	Krasznainé.
Karolina	—	—	Csiki Lina.
Franciszka	leányai	—	Boér Hermin.
Schraubner, tanácsosné, özvegy	—	—	Körösiné.
Georgina	—	—	Lotscharekné.
Luiza	leányai	—	Váradiné.
Bertha	—	—	Batekné.
Haberland, kereskedő	—	—	E. Kovács Gy.
Helén, neje	—	—	E. Kovács Gy. n.
Roden Brunó	—	—	Szacsvay
Bollmann, földbirtokos	—	—	Krasznai.
Walter Károly	—	—	Szombathelyi.
Dr. Schraubner, orvos	—	—	Szentgyörgyi.
Mina, cseléd Morlandéknál	—	—	Szöllösi H.
Kehle, dr. Schraubner inassa	—	—	Lovász
Földné, dajka Haberlandéknál	—	—	Viski Mari.

Történet falun, a főváros közelében. Idő:
jelenkor.

Kezdeté pontban 7 órakor, vége 9 után.

KÖZGAZDASÁG.

A monostori sajt készítése.

Megadván mult cikkünkben a különböző sajtok neméről a kellő tájékozást, hozzáfoghatunk a monostori sajt készítésének leírásához; miből egyszerűen meg fogjuk ismerni azt is, hogy az elsorolt osztályok közül, melyikbe volna leginkább felveendő.

A kifejt tejet egy megfelelő nagyságu cseberbe szűrik és azonnal, még tejmelegen, kellő mennyiségű olttal beoltják.

Az olttól következőkép készítik:

A leolt szópós bárány vagy borjú negyedik (oltó) gyomrát kivesszik és ki nem ürítve mindkét végén bekötik, jól megsózzák és megszáritják.

Használata előtt néhány nappal 2—3 darabra vágják és egy cserép edénybe téve fél liternyi hig — fötlen savót öntenek rá és hogy kellemesebb szaga legyen, néhány szem töretlen szegfűt is tesznek bele. Ezután az edényt jól bekötik és használataig állani hagyják.

Egyszeri készítményt, ha fogy, még fel is lehet újítani 1—2-szer vagy többször is mindaddig, míg a kívánt hatás el nem marad. Erre lépve legkönyebben egy szerezhetünk meggyőződést, ha füvegphárba tejet töltünk és azt 1—2 csepp olttal beoltjuk. Ha a kívánt időre a sajtanyag jól összeáll és a pohárban mozgatásra meg nem repedez: akkor az oltó még jó.

Azonban álljon itt a schweizi oltó készítése is, a mennyiben „házánk hírnevesebb sajtodában ez a legközelebbi eljárás“ (Engelbrecht) Ez a következő:

„A leolt borjú negyedik gyomrát kiürítik, de le nem mossák, ezután megsózza felfűjják, a

kéményben felfűstölük és így felfűjva és megfűstölve száraz és fedett helyen felgátjuk. Vélemények szerint annál jobb az oltó, minél öregebb; úgy, hogy egyes sajtodákban legalább két éves lesz, mire a sajt készítésre használtatik.

Használata előtt több nappal apróra vágják és két font (1 kiló) savóban vagy melegvízben, melybe kevés sót, de némely sajtodában jó 6-bort is tesznek, áztatják és kissé meleg helyre teszik. Négy nap mulva az olttól való készítés. Leszűrve üvegekbe töltetik és lepecsételtetik. Tapasztalás szerint 25 kupa (35 liter) tejhez nálunk félfont (0.18 liter) oltó elég.

Azonban pontosan meghatározni, hogy egy bizonyos mennyiségű tejhez mennyi oltó szükséges, csaknem a lehetetlenség sorába tartozik. Erre nézve csakis a gyakorlat adhat kellő utmutatást, a mennyiben nemcsak az oltó, hanem a tej minősége is határozó; ugyanis: kevesebb oltó kell a tejbe, ha meleg és sovány, ellenkezőleg több, ha a tej zsíros és kevésbé meleg. Hiszen mindenki jól tudja azt, hogy nyáron könnyebben megsajzik a tej, mint télen, épen a fentebbi ok miatt.

Álljon itt szabályul az: „hogy inkább kevesebb oltót tegyünk a tejbe, mint sokat; mert a kevesebbhez tenni még igen, de a sokból, ha már a tejben van, elvenni semmit sem lehet.“ A sok oltó pedig a sajt jóságára nézve nagyon hátrányos.

Ha a tej megaludt, — minek jele, ha a felületén uszni hagyott sajtkanál felvéve nyomot hagy maga után — a bács (juhász) kezével minden irányban, de csakis lassudan és igen vigyázva, jól megtörti. Az így szabadabbá tett sajtanyagot, miután kissé leülepedett, kezével a meleg savó alatt egy csomóba összehalássza és jól nyomtatja, miután róla a savót letölti. Most ismét nyomogatja, igyekeztve belőle a savót, mennyire lehet eltávolítani.

Ha ez megtörtént, a sajtkezeléssel apró darabkára szeldeli és egy fazék gyengén melegített savóval — melyet még a savó leltétekor gyengén tűzhez tett és mintegy 10—15 percig ott tartott, — leönti, ebben az apróra szeldelt sajtanyagot megforgatja és róla ismét letölti.

Ezt a bács leforrázásnak nevezi, de világgért sem az, miért a mint ez iránt tett kérdésemre választ: „épen nem szabad, hogy a tűzhez tett savó forrásba jöjjön.“ Ő tapintás után itéli meg annak kellő melegségét és úgy hiszem, hogy 30—35° C közti ingadoz, szintén tapintás után ítélve.

Véleményem szerint nem is volna célszerű, hogy melegebb legyen, mert a sajtanyagban levő vajnak nagy részét kiolvasztaná s így a sajt sovány maradna. Erre tehát kiváló figyelmet kell fordítani, mert ép ezáltal szedheti rá a bács legjobban és észrevétlenül a tulajdonost: készülvén a sajtól esent vajból igen jó bálmos . . . másnak asztalára.

Ezen savónak letöltése után — általa már kitapasztalt — kellő mennyiségű sával a sajtanyagot megsózza.

Most meggyurja, átdolgozza, úgy mikép csak ereje engedi. Ekkor veszi a rámat, belegurja abba és így egy a cseber szájára fektetett és sürdén átluggatott lapitóra teszi, hol ismét addig nyomja kezével, míg képes belőle a savót eltávolítani.

Ennek véghezvitele után a rámból kivesszi, a ráma egy finom szövetű sajtkezelő tesz, arra a sajtát a kendővel együtt a rámba ismét bele nyomja. Most felül a kendőt nagy ügyességgel, hogy sok és különösen ormsó ráncot ne képezzen, ráhajtogatja és így a sajtprés alá teszi és ott hagyja a másik fejség, tehát mintegy 8 óráig.

Meg kell itt jegyeznem, hogy a rámak — vagy minták — közönséges szitakéreghez hasonlóan, különböző nagyságokban vannak készítve, hogy így a sajt nagyobbodása vagy kisebbedése alkalmával fennakadás ne történhessék. Sokkal célszerűbbek azonban az olyan rámak, melyek úgy vannak alkotva, hogy tetszés szerint kisebbre vagy nagyobbra lehet igazítani. Ilyen is van — mintában — a k.-monostori gazdasági tanintézetnek.

Lássuk most már a préselést.

Minthogy a préselésnél az a főczél, hogy a savó a sajtól utolsó cseppig kiszoríttassék; mert különben romlását idézi elő, bármilyen jól legyen is egyébként készítve; a préselés csavar szerkezettel bíró sajtával fokozatosan történik.

Ezen célra azonban elég alkalmas és egyszerűen a legolcsóbb is azon egyszerű sajtprés, mely — a hollandiak mintájára — emeltyű szerkezettel van ellátva. Mintája fentnevezett gazdasági tanintézetben megtekinthető.

Ha a bács a meghatározott időben a prés alól kivette a sajtát, sósvízbe teszi és ott tartja 24 óráig, mely idő alatt többször megforgatja. A sósvíz készítésénél, 10 liter vízbe fél kiló só vették.

Ugyanazon sósé huzamosabb ideig használható, azonban a sajt által felemészített veszteséget, só hozzáadása által, olykor vissza kell pótolni. A sósvízbelől kivéve, egy száraz, szellős helyen lévő polczra tétetik száradás végett és ott

szintén 24 óráig áll, mely idő alatt néhány kért kap. Természetesen itt is többször meg kell fordítani egyik oldalról a másikra és hogy a legyek ne bántassák, igen ózlszerű betakarni.

Szakács Péter.

Piaczok árai.

— **A gy.-fehérvári** piac árai oct. 6-án. 1877. Egy hectoliter Tisztabuza 8 frt 66 kr, elegy-buza 6 frt 40 kr, rozsa 6 frt — kr. zab 2 frt 80 kr. 100 kgr. széna köve 3 frt 70 kr, kötetlen 3 frt 80 kr. alomszalma 1 frt 70 kr, zsupszalma 2 frt 50 kr. Egy liter borsó 24 kr. len 24 kr, paszuly 24 kr. Egy liter konyhaliszt 24 kr. Egy kgr. marhahús 34. Egy köbméter fa 2 frt 40 kl. egy hectoliter pityóka 2 forint 76 krajczár, egy kgr. disznósír frt. 96 kr szinzsír — frt — kr. Bors 1 frt 12 kr. hagyma 16 kr, fokhagyma 20 krajczár.

— **M.-Vásárhely** piaczárai okt. 11-ről, 1877. Egy hectoliter Tisztabuza 8 frt 75 kr, rozsa 5 frt 25 kr, elegybuza 6 frt 50 kr, zab 2 frt 20 kr, 100 kgr. széna 3 frt 50 kr, alomszalma 1 frt — kr, zsupszalma 2 frt, — egy köbméter fa nem usztatott 3 frt 50 kr, usztatott 2 frt 80 kr, egy kgr. fagygyugyertya öntött 60 kr. nyújtott — frt 50 kr, marhahús 36 kr, konyhaliszt 16 kr, Rizs 32 kr, 1 liter gyöngykása 28 kr. borsó 16 kr, len-cse 16 kr, paszuly 14 kr, köles 16 kr, egy hectol. burgonya 4 frt — kr, 100 kgr. savanyu káposzta — frt — kr, egy kgr. só 9 kr. disznósír — frt 90 kr, szinzsír 1 frt — kr, bors 1 frt — kr, hagyma 12 kr, fokhagyma 30 kr.

A „KELET“ magán-táviratai.

Ejjelek érkeztek.

Feladatott **Budapestben** oct. 19. d. e. 30 p. éjjel.
Érkezett Kolozsvárra oct. 19. d. e. 35 p. éjjel.

Mukhtár pasa folyó hó 15-éről jelent: az oroszok az Avliári hal-mokat elfoglalván, Mukhtár kénytelen volt Avliártepet elhagyni, s hadosztályával Karszba vonulni; Karszban készülődik a visszatorlásra.

A törökök vesztesége 900 ember az oroszok egy lovas ezredet s 3 gyalog zászlóaljat teljesen elvesztettek.

Edhem és Mahmud közt feszültség uralkodik. Edhem bukása biztos.

Délben érkeztek.

Feladatott **Budapestben** oct. 19. d. e. 10 ó. 40 p.
Érkezett Kolozsvárra oct. 19. d. e. 11 ó. 35 p.

Vilmos császár gratulált a cárnak az ázsiai győzelemért.

Konstatálva van, hogy a törökök a legutolsó nagy ázsiai csatában négyezer foglyot vesztek.

Szerbia ellen fővezérnek Sefket van kinevezve.

Görögország semlegessége biztosíva van.

Távirati tudósítás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzetéről október 18-áról.

Gabona	F a j	Ára 100 klg.	
		tól	ig
		frt	kr
Buza	borsó	11 90	11 30
	tiszavidéki	11 25	11 75
	pestvidéki	10 75	11 —
Rozs	magyar	11 15	11 65
	bácskai	—	—
Árpa	magyar	7 50	7 70
	takarmány	7 60	7 85
Zab	magyar	8 40	9 50
	bácskai	6 70	6 80
Tengeri	bácskai	7 40	7 50
	másnémet	7 35	7 40
Repce	káposzta	—	—
	bácskai	—	—
Köles	magyar	—	—
	bácskai	—	—
Szója	buza	11 15	11 20
	rozsa	10 80	10 85
Teng.	magyar	7 11	7 22
	magyar	—	—
(ny.) zesz	100 liter szárazléként	33	34

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

October 18-án 5% Metalikus 66.70 frt. Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 74.55. frt. Aranyárak 568.—. 1860 ki államkölcsön 110. Bankrésztvények 832.—. Hitelrésztvények 211.75 London 118.60. Ezüst 104.30. Cs. kir. arany 5.68. Napoleón'or 9.50 — 100 mark német értékű 58.50.

Urbéri kötvények: Magyarországi 77. — Temesi 75.—. Erdélyi 74.—. Horvátországi 84.50.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Békésy Károly.

